

**Hartebrugkerk, Leiden // Eucharistieviering zondag 28 juli 2024 - 11.15 uur
17^e zondag door het jaar (jaar B)**

voorganger: pater Rob Hoogenboom ofm
m.m.v. de Schola Cantorum van het Hartebrugkoor o.l.v. Patrick de Jonge
organist: Jan Verschuren

orgelmuziek: Praeludium en fuga c moll, BWV 549 - Johann Sebastian Bach

---

Introitus: *Psalm 68, 6-7.36 & 2*

Deus in loco sancto suo: Deus, qui inhabitare facit unanimes in domo: ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suae.

Ps. Exsurgat Deus, et dissipentur inimici eius: et fugiant, qui oderunt eum, a facie eius .

God in zijn heiligdom doet allen eensgezind wonen in dit huis. God zelf schenkt zijn volk sterkte en kracht.

Ps. Als God zich verheft, stuift de vijand uiteen; waar Hij zich vertoont, vluchten zij die Hem haten.

Begroeting

Boeteact en Heer, ontferm U

Broeders en zusters, erkennen wij onze zonden om het heilig mysterie van de Eucharistie waardig te kunnen vieren.

Ik belijd voor de almachtige God en voor u allen, dat ik gezondigd heb in woord en gedachte, in doen en laten, door mijn schuld, door mijn schuld, door mijn grote schuld. Daarom smee ik de heilige Maria, altijd maagd, alle engelen en heiligen en u, broeders en zusters, voor mij te bidden tot de Heer, onze God.

Moge de almachtige God zich over ons ontfermen, onze zonden vergeven en ons geleiden tot het eeuwig leven. **Amen.**

De Schola van het Hartebrugkoor zingt de vaste gezangen uit de 1ste mis.

Kyrie, eleison   *Heer, ontferm u over ons*

Christe, eleison   *Christus, ontferm u over ons*

Kyrie, eleison   *Heer, ontferm u over ons*

Gloria in excelsis Deo. Et in terra pax hominibus bonae voluntatis.

Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te.

Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Domine Deus, Rex caelestis, Deus Pater omnipotens.

Domine Fili unigenite, Iesu Christe. Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris.

Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus Sanctus.

Tu solus Dominus. Tu solus Altissimus, Iesu Christe. Cum Sancto Spiritu, in gloria Dei Patris. Amen.

Eer aan God in den hoge en vrede op aarde aan de mensen die hij liefheeft.

Wij loven U, wij prijzen en aanbidden U. Wij verheerlijken U en zeggen U dank voor Uw grote heerlijkheid.

Heer God, hemelse Koning, God almachtige Vader. Heer, eniggeboren zoon, Jezus Christus.

Heer God, Lam Gods, zoon van de Vader, Gij die wegneemt de zonden der wereld, ontferm U over ons.

Gij die wegneemt de zonden der wereld, aanvaard ons gebed. Gij die zit aan de rechterhand van de Vader, ontferm U over ons. Want Gij alleen zijt de heilige, Gij alleen de Heer. Gij alleen de allerhoogste, Jezus Christus, met de Heilige Geest in de heerlijkheid van God de Vader. Amen.

Collecta-gebed

Eerste lezing: 2 Koningen 4, 42-44

In die dagen kwam er iemand uit Baál-Salisa. In zijn tas bracht hij voor de man Gods als eerstelingen twintig gerstebroden en wat vers koren mee. Elisa zei: “Geef dit te eten aan de mannen.” Zijn dienaar antwoordde: “Hoe kan ik dat nu voorzetten aan honderd man?” Maar hij herhaalde: “Geef het de mannen te eten. Want zo spreekt de Heer: ‘Zij zullen eten en overhouden’.” Nu zette hij het de mannen voor. Zij aten en hielden nog over zoals de Heer gezegd had.

Woord van de Heer. – Wij danken God.

Graduale: Psalm 145, 15-16

Oculi omnium in te sperant, Domine: et tu das illis escam in tempore opportuno. Aperis tu manum tuam: et implet omne animal benedictione.

De ogen van allen zien hoopvol naar U, Gij geeft hun te rechter tijd spijs. Gij opent uw hand voor alles wat leeft, en vervult hen met zegen.

Tweede lezing: Efeziërs 4, 1-6

Broeders en zusters. Ik, de gevangene in de Heer, vraag u met aandrang: leidt een leven dat beantwoordt aan de roeping die gij van God ontvangen hebt, in alle deemoed en zachtheid, in lankmoedigheid, liefdevol elkaar verdragend. Beijvert u de eenheid van de Geest te behouden door de band van de vrede: één lichaam en één Geest, zoals gij ook geroepen zijt tot één en dezelfde hoop, waarvoor Gods roeping borg staat. Één Heer, één geloof, één doop. Één God, en Vader van allen, die is boven allen, en met allen, en in allen.

Woord van de Heer. – Wij danken God.

Alleluia: Psalm 81, 2-3

Alleluia. Exsultate Deo adiutorio nostro, iubilate Deo Iacob: sumite psalmum iucundum cum cithara.

Alleluja. Huldigt de Heer, onze sterkte, Jacobs God, juicht Hem toe! Laat horen uw liederen, slaat de cymbalen, speelt op uw citer en lier.

Evangelielezing: Johannes 6, 1-15

De Heer zij met u. – **En met uw geest.**

Lezing uit het heilig evangelie volgens Johannes – **Lof zij U, Christus.**

In die tijd begaf Jezus zich naar de overkant van het meer van Galilea, bij Tiberias. Een grote menigte volgde Hem omdat zij tekenen zagen die Hij aan de zieken deed. Jezus ging de berg op en zette zich daar met zijn leerlingen neer. Het was kort voor Pasen, het feest van de Joden. Toen Jezus zijn ogen opsloeg en zag dat er een grote menigte naar Hem toekwam vroeg Hij aan Filippus: “Hoe moeten wij brood kopen om deze mensen te laten eten?” Dit zei Hij om hen op de proef te stellen, want zelf wist Hij wel wat Hij ging doen. Filippus antwoordde Hem: “Wil ieder ook maar een klein stukje krijgen dan is voor tweehonderd denariën brood nog te weinig.” Een van de leerlingen, Andreas, de broer van Simon Petrus, merkte op: “Er is hier wel een jongen met vijf gerstebroden en twee vissen, maar wat betekent dat voor zo'n aantal?” Jezus echter zei: “Laat de mensen gaan zitten.” Er was daar namelijk veel gras. Zij gingen dan zitten; het aantal mannen bedroeg ongeveer vijfduizend. Toen nam Jezus de broden en na het dankgebed gesproken te hebben liet Hij ze uitdelen onder de mensen die daar zaten, alsmede de vissen, zoveel men maar wilde. Toen ze verzadigd waren zei Hij tot zijn leerlingen: “Haalt nu de overgebleven brokken op om niets verloren te laten gaan.” Zij haalden ze op en vulden van de vijf gerstebroden twaalf manden met brokken, welke door de mensen na het eten overgelaten waren. Toen de mensen het teken zagen dat Hij had gedaan zeiden ze: “Dit is stellig de profeet die in de wereld moet komen.” Daar Jezus begreep dat zij zich van Hem meester wilden maken om Hem mee te voeren en tot koning uit te roepen, trok hij zich weer in het gebergte terug, geheel alleen.

Woord van de Heer. – Wij danken God.

Homilie

Geloofsbelijdenis – Credo 4

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula.

Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri; per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis.

Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis: sub Pontio Pilato passus et sepultus est, et resurrexit tertia die, secundum Scripturas. Et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris.

Et iterum venturus est cum gloria, iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per prophetas.

Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

Ik geloof in één God, de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde, van al wat zichtbaar en onzichtbaar is. En in één Heer, Jezus Christus, eniggeboren Zoon van God, vóór alle tijden geboren uit de Vader. God uit God, licht uit licht, ware God uit de ware God. Geboren, niet geschapen, één in wezen met de Vader, en door wie alles geschapen is. Hij is voor ons, mensen, en omwille van ons heil uit de hemel neergedaald. Hij heeft het vlees aangenomen door de heilige Geest uit de Maagd Maria, en is mens geworden. Hij werd voor ons gekruisigd, Hij heeft geleden onder Pontius Pilatus en is begraven. Hij is verrezen op de derde dag, volgens de Schriften. Hij is opgevaren ten hemel: zit aan de rechterhand van de Vader. Hij zal wederkomen in heerlijkheid om te oordelen levenden en doden. En aan zijn rijk komt geen einde. Ik geloof in de heilige Geest, die Heer is en het leven geeft; die voortkomt uit de Vader en de Zoon; die met de Vader en de Zoon tezamen wordt aanbeden en verheerlijkt; die gesproken heeft door de profeten. Ik geloof in de ene, heilige, katholieke en apostolische kerk. Ik belijd één doopsel tot vergeving van de zonden. Ik verwacht de opstanding van de doden en het leven van het komend rijk. Amen.

Voorbede

Eucharistische liturgie

Bereiding van de gaven

Orgelmuziek: Voluntary II - John Stanley

Pr. Gezegend zijt Gij, God, Heer van al wat leeft.

A. Gezegend zijt Gij, God in alle eeuwen.

Pr. Bidt, broeders en zusters, dat mijn en uw offer aanvaard kan worden door God, de almachtige Vader.

A. **Moge de Heer het offer uit uw handen aannemen, tot lof en eer van zijn naam, tot welzijn van ons en van heel zijn heilige Kerk.**

Gebed over de gaven

Eucharistisch gebed

De Heer zij met u. – **En met uw geest.**

Verheft uw hart. – **Wij zijn met ons hart bij de Heer.**

Brengen wij dank aan de Heer, onze God. – **Hij is onze dankbaarheid waardig.**

(Prefatie III van de zondagen door het jaar) Pr. Heilige Vader, machtige eeuwige God, om recht te doen aan uw heerlijkheid, om heil en genezing te vinden, zullen wij U danken, altijd en overal.

Uw grootheid is niet te doorgronden: in uw goddelijke kracht zijt Gij de zwakke mens te hulp gekomen. Uit onze eigen sterfelijkheid hebt Gij het geneesmiddel ten leven genomen, en aan hen die verloren waren, hebt Gij langs de weg van hun ondergang behoud en redding gebracht door Christus onze Heer.

Door wie de engelen, die eeuwig staan voor uw troon, U vol vreugde aanbidden, Koning in majesteit. Laat nu ook onze stemmen meeklinken in dit koor, wij smeken U – en dat ook onze hulde wordt gehoord, als U ter eer dit lied wordt aangeheven:

Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt caeli et terra gloria tua. Hosanna in excelsis.

Benedictus qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

Heilig, heilig, heilig de Heer, de God der hemelse machten.

Vol zijn hemel en aarde van Uw heerlijkheid. Hosanna in den hoge.

Gezegend Hij die komt in de naam des Heren. Hosanna in den hoge.

(Eucharistisch gebed V) Pr. God, onze Vader, wij danken U met heel ons hart, want Gij hebt ons tot leven geroepen, Gij hebt ons bestemd voor het geluk in Jezus, uw Zoon, onze Heer. In Hem zien wij uw goedheid en uw wil om ons allen te redden. Hij is het verlossende woord, uw helpende hand. Nooit willen wij vergeten, hoe Hij één werd met ons in lijden en dood. Onze last maakte Hij tot de zijne, zijn trouw werd de onze. Blijvend zijn wij U dank verschuldigd om Hem.

God, onze Vader, wij vragen U: zend over dit brood en deze wijn de kracht van uw heilige Geest; dat zij voor ons het lichaam en bloed worden van uw veelgeliefde Zoon, Jezus Christus.

Toen het paasfeest op handen was kwam zijn uur. Hij had de zijnen in de wereld bemind; nu gaf Hij hun een bewijs van zijn liefde tot het uiterste toe.

In het bewustzijn dat Hij van U was uitgegaan en naar U terugkeerde, heeft Hij het brood in zijn handen genomen, en zijn ogen opgeslagen naar U, God, zijn almachtige Vader, de zegen uitgesproken, het brood gebroken en aan zijn leerlingen gegeven met de woorden:

Neemt en eet hiervan, gij allen, want dit is mijn lichaam dat voor u gegeven wordt.

Zo nam Hij ook, toen zij gegeten hadden, de beker in zijn handen, Hij sprak de zegen en het dankgebed, reikte hem over aan zijn leerlingen en zei:

Neemt deze beker en drinkt hier allen uit, want dit is de beker van het nieuwe, altijddurende verbond; dit is mijn bloed dat voor u en alle mensen wordt vergoten tot vergeving van de zonden. Blijft dit doen om Mij te gedenken.

Mysterium fidei.

Mortem tuam annuntiamus Domine, et tuam resurrectionem confitemur, donec venias.

Verkondigen wij het mysterie van het geloof: Heer Jezus, wij verkondigen uw dood, en wij belijden tot Gij wederkeert, dat Gij verrezen zijt.

Trouw aan dit woord, Vader, gedenken wij Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer: zijn overgave in lijden en dood, de overwinning van zijn verrijzenis en de glorie van zijn hemelvaart; wij bieden U deze gaven aan, het levende brood en de heilzame beker, terwijl wij vol vertrouwen uitzien naar zijn komst in heerlijkheid.

Zend nu, Vader, de Trooster en Helper in ons midden, uw heilige Geest. Wek de gezindheid van Jezus Christus in ons hart. Sterk ons vertrouwen, verruim onze liefde. Raak ons met het vuur van uw Geest en breng ons elkaar nabij.

Vrijmoedig in deze geest bidden wij U, Vader, voor uw heilige Kerk. Bescherm haar en leid haar; geef haar vrede en eenheid over de hele wereld. Geef wijsheid en kracht aan paus N., aan onze bisschop en aan allen die Gij als herders in uw Kerk hebt aangesteld.

Gedenk in uw goedheid ook degenen, die een bijzondere plaats innemen in ons hart, en vergeet niet hen, die door de dood van ons zijn heengegaan.

Samen met heel uw volk, met de Maagd Maria, de Moeder van de Heer, met de apostelen, martelaren en al uw heiligen; samen ook met allen ter wereld, die op U hun vertrouwen hebben gesteld, vragen wij om uw barmhartigheid, erkennen wij uw grootheid en brengen wij U onze dank door Jezus, uw Zoon, onze Heer.

Door Hem en met Hem en in Hem zal uw Naam geprezen zijn, Heer, onze God, almachtige Vader, in de eenheid van de heilige Geest, hier en nu en tot in eeuwigheid.

Amen.

Gebed des Heren

*Aangespoord door een gebod van de Heer, en door zijn goddelijk woord onderricht, durven wij zeggen: **Onze Vader die in de hemel zijt; Uw naam worde geheiligd, Uw rijk kome; Uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel. Geef ons heden ons dagelijks brood, en vergeef ons onze schulden, zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren. En breng ons niet in beproeving, maar verlos ons van het kwade.***

Pater noster qui es in caelis: sanctificetur nomen tuum; adveniat regnum tuum; fiat voluntas tua, sicut in caelo, et in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie; et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris; et ne nos inducas in tentationem; sed libera nos a malo.

Verlos ons, Heer, van alle kwaad, geef genadig vrede in onze dagen, dat wij, gesteund door uw barmhartigheid, altijd vrij mogen zijn van zonde, en beveiligd tegen alle angst en onrust, terwijl wij uitzien naar de zalige vervulling van onze hoop, de komst van onze Verlosser Jezus Christus.

Want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

Vredesritus

Heer Jezus Christus, Gij hebt aan uw apostelen gezegd: "Vrede laat Ik u, mijn vrede geef Ik u". Let niet op onze zonden, maar op het geloof van uw Kerk. Vervul uw belofte: geef vrede in uw naam en maak ons één, Gij die leeft in eeuwigheid. – **Amen.**

De vrede des Heren zij altijd met u. – **En met uw geest.**

Wenst elkaar de vrede.

Breken van het brood

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

Lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U over ons.

Lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U over ons.

Lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld, geef ons de vrede.

Communie

Zalig zij die genodigd zijn aan de maaltijd des Heren. Zie het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.

Heer, ik ben niet waardig, dat Gij tot mij komt, maar spréék en ik zal gezond worden.

(Gebed om geestelijke communie) Heer Jezus Christus, wij kunnen u nu niet ontvangen in uw sacramentele aanwezigheid. Wij smeken u om geestelijk in onze ziel en ons hart te komen, opdat wij verrijkt zullen worden door uw Goddelijke Genade. Jezus, kom en leef in ons, geef aan onze ziel een waar en levend geloof, een diep vertrouwen, een oprechte nederigheid, door ons volgens uw Goddelijke Wil te laten leiden. Wij danken u, Heer, voor uw zegeningen en genaden die u ons schenkt door deze geestelijke communie. Amen.

Communio: Spreuken 3, 9-10

Honora Dominum de tua substantia, et de primitiis frugum tuarum: ut impleantur horrea tua saturitate, et vino torcularia redundabunt.

Verheerlijkt de Heer met uw bezit, met de eerstelingen van uw vruchten. Dan zullen uw voorraadschuren rijk gevuld worden, en uw perskuipen overlopen van wijn.

Orgelmuziek: Adagio uit Troisième Sonate - Alexandre Guilmant

Gebed na de communie

Mededelingen

Slotriten

Zegen

Pr De Heer zij met u.

A En met uw geest.

Pr Zegene u de almachtige God, Vader, Zoon en heilige Geest.

A Amen.

Wegzending

Pr Gaat nu allen heen in vrede.

A Wij danken God.

Orgelmuziek: Fuga C dur - Dietrich Buxtehude